

Dr hab. Aleksandra Grzymała-Kazłowska
Wydział Socjologii oraz Ośrodek Badań nad Migracjami
Uniwersytet Warszawski

RECENZJA DOROBKU NAUKOWEGO W PRZEWODZIE HABILITACYJNYM DR PAULINY PUSTUŁKI

Sylwetka i ścieżka naukowa Habilitantki

Dr Paulina Pustułka uzyskała tytuł doktora na Bangor University w Wielkiej Brytanii w 2015 roku na podstawie pracy o doświadczeniach polskich migrantek-matek, poprzedzony ukończeniem studiów socjologicznych na Uniwersytecie Jagiellońskim. Od października 2013 roku związana była z Uniwersytetem Jagiellońskim, gdzie m.in. uczestniczyła w projektach „Gender Equality Network in the European Research Area (GENERA)”, „Doing Family in Transnational Context (TRANSFAM)” czy „TRAnsitions Children and Kindergarden (TRACKs)”. Od października 2016 roku Habilitantka pracuje w Uniwersytecie Humanistycznospołecznym SWPS w Warszawie, kierując tam (od 2019 roku) ośrodkiem badawczym Młodzi w Centrum Lab. W SWPS uczestniczyła m.in. w projektach „Przejścia młodych z edukacji na rodzimy i zagraniczny rynek pracy” oraz „The Comperative Study of Poles and Lithuanians in the Context of Brexit (CEEYouth)”. Obecnie kieruje własnym projektem NCN Sonata „Tranzycje do macierzyństwa w trzech pokoleniach Polek (GEMTRA)”.

Ocena osiągnięcia habilitacyjnego

Osiągnięciem habilitacyjnym wskazanym przez dr Paulinę Pustułkę jest zbiór publikacji zatytułowany „Cykle życia rodzinnego migrujących Polek i Polaków: role, praktyki i płeć”, w skład którego Autorka zaliczyła 14 publikacji wydanych w latach 2014-2020. Wśród nich znajduje się aż 10

tekstów anglojęzycznych. Wskazane artykuły w większości dotyczą problematyki płci społeczno-kulturowej, rodzicielstwa i rodziny w kontekście migracji. To, co charakteryzuje teksty Habilitantki, to mocne osadzenie tak w polskiej, jak i zagranicznej literaturze przedmiotu oraz wykorzystanie nowych teorii średniego zasięgu i pojęć badawczych do analiz własnego materiału badawczego. Istotną cechą Jej dorobku jest intensywne używanie własnych, głównie jakościowych, badań empirycznych (warto wspomnieć, że artykuły uwzględnione w cyklu bazują na ponad 300 wywiadach) do przeprowadzania rozmaitych szczegółowych i pogłębionych analiz zebranych danych oraz duża sprawność warsztatowa i publikacyjna. Zaletą prac dr Pustułki jest podejmowanie relatywnie mało opisanych w dziedzinie studiów migracyjnych zagadnień, takich jak: związek technologii informacyjno-komunikacyjnych z rodzinnymi praktykami transnarodowymi, zmiany w wyzwaniach i doświadczeniach migrantów z perspektywy temporalnej i w kontekście przemian cyklu życia rodzinnego, zwłaszcza z perspektywy różnic między płciami. Nie umniejszając oryginalności i ważności prac dr Pustułki, chciałoby się, aby nieco bardziej rozwinięta była warstwa teoretyczna publikacji Autorki, zwłaszcza w rozumieniu jej większego (czy może bardziej „wydobytego” i uwypuklonego?) własnego wkładu teoretycznego do istniejącej literatury. Sama Habilitantka w Autoreferacie (s. 14) stwierdza, że dwa cele jej prac to: „(1) weryfikacja aplikowalności współczesnych i innowacyjnych koncepcji teoretycznych z socjologii migracji i rodzin na gruncie polskim, połączona z ich popularyzowaniem, oraz (2) zaproponowanie rozumienia mobilności i rodzinności Polek i Polaków przez pryzmat praktyk i w ujęciu temporalnym, tak naukowcom w Polsce, jak i na arenie międzynarodowej”. Dorobek dr Pustułki jednak jednoznacznie pokazuje, że ona sama ma już istotny udział w rozwoju badań i znaczny potencjał do jeszcze większego wkładu teoretyczno-koncepcyjnego w interesujących ją obszarach. Polami, gdzie jest to najbardziej zauważane, są jej intersekcyjne analizy funkcjonowania i przemian rodziny w kontekście migracji z perspektywy temporalnej (nie tylko w odniesieniu do upływającego czasu, ale też cyklu życia rodzinnego), genderowej, klasowej i generacyjnej. Choć Autorka wymienia transnarodowość jako jedną z najbardziej znaczących ram teoretycznych jej prac, zaskakująco niewiele miejsca poświęca temu pojęciu i różnym koncepcjom z tym związanym. Wprawdzie opis metodologii licznych badań wykonanych przez dr Pustułkę jest czasami wysoce syntetyczny, z Autoreferatu możemy dowiedzieć się więcej o jej solidnym warsztacie badawczym oraz różnorodności, a czasami innowacyjności, stosowanych przez nią metod np. łączne stosowanie wywiadów pogłębionych z sondażem internetowym (TRANSFAM); łączenie studiów przypadków, wywiadów eksperckich,

indywidualnych i grupowych wywiadów z metodą video-coachingu i metodą wywiadu *video-elicitation* (TRACKs).

Wśród wymienionych jako osiągnięcie habilitacyjne tekstów znajdują się cztery jednoautorskie publikacje Autorki. W artykule „Migracja i płeć w cyklach życia rodzinnego” (*Studia Socjologiczne*, 2020, 1(36)), który według Autoreferatu (str. 7) „stanowi ramę dla pozostałych publikacji”, dr Pustułka porównuje doświadczenia życiowe migrantów z perspektywy temporalnej na różnych etapach cyklu życia rodzin. W tym, wedle określenia Habilitantki „teoretyczno-przeglądowym” artykule, dr Pustułka w inspirujący sposób wykorzystuje typologię Goldrick i współpracowników (2014) dotyczącą cyklu życia rodziny w zmieniającym się kontekście (wyróżniającą sześć głównych faz życia rodziny z charakterystycznymi dla nich głównymi problemami i regułami tranzycji) do analizy przykładów pochodzących z jej trzech badań wśród polskich migrantów realizowanych w latach 2010-2020.

W tekście „Virtual Transnationalism. Polish Migrant Families and New Technologies” (*Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny*, 2015, 3(157)) dr Pustułka analizuje rolę, jaką technologia informacyjno-komunikacyjna odgrywa w codziennym życiu rodzin polskich migrantów w Norwegii, Niemczech i Wielkiej Brytanii. Tekst zawiera interesującą czteropolową typologię, którą Autorka skonstruowała w oparciu o dwa wymiary - poziomu umiejętności technologicznych (możliwości) i motywacji. Ta rozwinięta przez dr Pustułkę koncepcja analityczna jest niewątpliwie wartym podkreślenia wkładem Habilitantki do dotychczasowych badań. Choć w pracy jest krótko wspomniana Baldassar, warto byłoby, żeby Habilitantka (może w następnych publikacjach) spróbowała szerzej wykorzystać analizy Baldassar (2008) dotyczące różnych sposobów tworzenia współobecności w ramach transnarodowych rodzin (fizyczne, wirtualne, zastępcze i wyobrażone).

Artykuł “Child-centred Narratives of Polish Mothers. Cross-generational Identity Constructions Abroad” (*Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny*, 2014, 3(153)) jest oparty na materiale badawczym zabranym na potrzeby pracy doktorskiej Habilitantki. Dr Pustułka przedstawia w nim cztery typy praktyk/strategii macierzyńskich wśród polskich migrantek w Niemczech i w Wielkiej Brytanii. Tradycyjny model matki-Polki (z charakterystycznym naciskiem na polską kulturę i polską tożsamość dzieci) jest porównywany z innymi modelami, takimi jak: model intensywnego macierzyństwa (wewnętrznie zróżnicowany, generalnie pozostawiający dzieciom przestrzeń do rozwijania swoich identyfikacji), model nowego migracyjnego macierzyństwa (gdzie łączone są polskie i inne praktyki, dostrzegana jest relatywność i różnice w tradycjach macierzyńskich, a dzieci zachęcane do rozwijania wielokrotnych tożsamości (w tym silnej tożsamości europejskiej)) oraz

model feministycznego macierzyństwa (akcentujący różnorodność, kosmopolityczność, inkluzywność i wolność wyboru dzieci). Ten ostatni niestety potraktowany marginalnie w tekście.

Zbliżoną tematykę podejmuje tekst „Transnational Education Strategies of Polish Migrant Mothers Parenting in Great Britain”, (*Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny*, 2016, 2(160)). W artykule tym Autorka analizuje wybory edukacyjne polskich matek w Anglii, łącząc wspomniane wyżej trzy pierwsze modele macierzyństwa z podejściem do edukacji dzieci.

Wśród publikacji niejednoautorskich warto zwrócić uwagę na artykuł „Ekonomiczna nieracjonalność i emocjonalny zysk: decyzje migracyjne w polskich rodzinach” (*Społeczeństwo i Rodzina*, 2018, 57(4), współautorka M. Ślusarczyk). Artykuł polemizuje z utrwalonym przekonaniem na temat głównie ekonomicznych motywacji poakcesyjnych migracji Polaków. Pokazuje on, że połączenie rodziny na obczyźnie pogarsza jej sytuację finansową w porównaniu do delegowania migranta, gdy reszta rodziny pozostaje w Polsce. Tekst ten analizuje pozaekonomiczne czynniki istotne w decyzjach polskich rodzin o migracji do Norwegii (np. zapewnienie dzieciom dobrego startu i wysokiej jakości opieki czy zapewnienie bliskości).

Interesujący tekst „Multiple Masculinities of Polish Migrant Men” (*NORMA. International Journal for Masculinity Studies*, 2017, 12(2), współautorka J. Bell) skupia się na negocjowaniu i przemianach modeli męskości w kontekście migracyjnym. O ile artykuł pokazuje utrzymującą się dominację hegemonicznej męskości, która ulega umocnieniu w kontekście pracy i roli ojca, analizowane narracje ukazują również jej ograniczenia oraz wyłanianie się wielorakich męskości (współuczestniczącej, inkluzywnej, elastycznej). Tekst bada typy ojcostwa wśród migrantów i jego przemiany: np. u nieobecnego ojca (z powodu rozłąki lub intensywnej pracy) od męskości hegemonicznej do męskości elastycznej/troskliwej), u ojca sternika/nowego zaangażowanego ojca przemiany w kierunku męskości troskliwej czy sytuację u klasycznego żywiciela rodziny, gdzie hegemoniczna męskość wspierana jest przez hegemoniczną kobiecość. Artykuł prezentuje też odmienność spostrzegania męskości wśród mężczyzn, którzy mieli tendencję do akcentowania cech kojarzonych z typem „macho”, gdy tymczasem w wypowiedziach kobiet bardziej widoczne były elementy troski i elastyczności.

Z kolei praca „Mobilne pokolenie wyboru? Migracje międzynarodowe a płeć i role rodzinne wśród Milenialsek” (*Studia Migracyjne - Przegląd Polonijny*, 2019, 4(174), współautorki D. Winogrodzka i M. Buler) analizuje migracje osób urodzonych po 1989 roku, w przypadku których mobilność związana z edukacją, karierą zawodową czy stylem życia jest sposobem realizacji indywidualistycznych „biografii wyboru”.

Jedną na najnowszych prac dr Pustułki jest tekst „Bees and Butterflies: Polish Migrants’ Social Anchoring, Mobility and Risks post-Brexit” opublikowany w najbardziej prestiżowym czasopiśmie migracyjnym *Journal of Ethnic and Migration Studies* (2020, współautorka A. Trąbka). Celem artykułu jest zaproponowanie nowej typologii orientacji polskich migrantów w kontekście Brexitu, zrekonstruowanych na podstawie ich narracji. Ramy teoretyczne tekstu stanowią pojęcie ryzyka i strategie radzenia sobie (*coping strategies*), koncepcje zakotwiczenia i osadzania oraz podejście temporalne. Ważnym punktem odniesienia jest również koncepcja płynnej migracji (Engbersen i in. 2013) oraz wpływowa typologia strategii migracyjnych Polaków w Wielkiej Brytanii Eade i współpracowników (2007). Tekst identyfikuje i prezentuje cztery typy orientacji: trzmieli, pszczoł, motyli i „bycia w kokonie”. Trzmielami nazwani byli dobrze osadzeni migranci z różnymi kotwicami, najdłużej mieszkający w kraju przyjmującym, którzy mieli zasoby i możliwości do wykorzystania w kontekście Brexitu. Pszczoły różniły się od powyższej grupy słabszym osadzeniem i mniejszą liczbą kotwic w kraju emigracji, ale byli to migranci aktywnie akumulujący różne rodzaje kapitału, co zwiększało ich możliwości adaptacyjne. Odmienne typy stanowiły motyle, czyli migranci nie odczuwający raczej lęku związanego z Brexitem, z mniejszą niż dwie poprzednie grupy liczbą kotwic i słabym osadzeniem w Wielkiej Brytanii, w przypadku których znacznie bardziej prawdopodobna była kolejna migracja, szczególnie biorąc pod uwagę ich dobre transnarodowe usieciwienie, otwartość na mobilność i traktowanie migracji jako wykorzystywanie możliwości oraz kosmopolityczne nastawienie. Z kolei dla ostatniej kategorii - migrantów „w kokonie” – Brexit jawił się jako wydarzenie traumatyczne i destrukcyjne. Choć posiadali solidne kotwice w Anglii, Brexit zdestabilizował ich życie, czego następstwem była potrzeba ochrony. Grupę tę cechowała też większa podatność na mobilność niż dwie pierwsze kategorie.

Oprócz artykułów skoncentrowanych na przedmiocie badań, cykl zgłoszony przez dr Pustułkę zawiera także pracę poświęconą refleksji badawczej nad przemianami relacji między badaczem a badanymi w czasie - „Questionable Insiders. Changing Positionalities of Interviewers throughout Stages of Migration Research”, *Field Methods*, 2019, 31(3) (współautorki J. Bell i A. Trąbka). Tekst ten ma na celu przezwyciężenie często wyobrażanej dychotomizacji *insider/outsider* oraz ukazanie relacyjności i zmienności tego stosunku z perspektywy temporalnej. W artykule analizowane są nie tylko uwarunkowania badaczy, ale i przemiany ich tożsamości i pozycji względem badanych w czasie – od widocznej inności (na etapie konceptualizacji i rozpoczynania badania), poprzez wkraczanie na terytorium badanych (*trespassing*, podczas wykonywania badania, gdy status kogoś z wewnątrz jest coraz bardziej kwestionowany), do dystansowania (w czasie analizy i interpretacji danych) i wreszcie

przyjęcia postawy „ambasadora” (w trakcie przedstawiania wyników, czemu towarzyszy rozdarcie między lojalnością a chęcią podzielenia się „odkryciami”). Publikacja ta nie tylko oferuje pogłębioną dyskusję własności relacji badacz-badany, dylematów i problemów metodologiczno-etycznych, ale i stanowi przypadek niezwykle interesującego przedsięwzięcia, gdy trzy badaczki podały wspólnej refleksji proces badawczy związany z powstaniem ich prac doktorskich. Jest to też przykład dobrze pokazujący wysokie umiejętności współpracy badawczej i publikacyjnej dr Pustułki.

Podsumowując tę część recenzji chciałabym podkreślić, że przedłożone jako osiągnięcie publikacyjne artykuły stanowią spójny cykl ze względu na łączącą je problematykę, uzupełniające się analizy, konsekwentnie rozwijane i stosowane przez Autorkę instrumentarium teoretyczne oraz jej spójne podejście badawcze. Stanowią one ważne i oryginalne osiągnięcie habilitacyjne.

Inny dorobek podoktorski, w tym istotna aktywność naukowa

Wyłączywszy publikacje z cyklu wskazanego jako „osiągnięcie publikacyjne”, Autorka ma na swoim koncie wiele (podoktorskich) publikacji, w większości w języku angielskim, wśród których znajduje się m.in. sześć artykułów w pracach zbiorowych oraz 15 artykułów w czasopiśmie (nie licząc mniejszych form takich jak wstępy do zredagowanych prac zbiorowych). Wśród nich znajdują się prace dotyczące związku między mobilnością a dyskryminacją kobiet na rynku pracy (*Interdisciplines*, 2015, 6(1)), interseksjonalności etniczności, płci i klasy w narracjach na temat macierzyństwa polskich migrantek (*Social Identities*, 2016, 22(1)), ambiwalentnych doświadczeń migrantów związanych z krótkoterminowymi powrotami do Polski oraz wizytami krewnych i przyjaciół (*Transnational Social Review*, 2016, 6(1-2), współautorka M. Ślusarczyk), postaw wobec edukacji szkolnej wśród polskich rodziców w Norwegii (*Central and Eastern European Migration Review*, 2016, 5(1), współautorka K. Slany), problematyki równowagi między pracą a własnym życiem wśród polskich rodzin w Norwegii (*Miscellanea Anthropologica et Sociologica*, 2016, 17(3), współautorka M. Ślusarczyk), wyzwań metodologicznych w rekrutacji uczestników w badaniach grup rówieśniczych (*Przegląd Socjologii Jakościowej* 2017, 12(1), współautorki N. Juchniewicz i I. Grabowska), praktyk kulinarnych wśród polskich matek przebywających zagranicą (*Genesis*, 2017, 16(1), współautorka M. Ślusarczyk), mobilizacji społecznej związanej z (nie)sprawiedliwością reprodukcyjną w Polsce (*International Journal of Feminist Politics*, 2018, 20(3), współautorka A. Król), nierównościami płciowymi i klasowymi wśród polskich matek w Niemczech i w Wielkiej Brytanii (*Comparative Migration Studies*, 2018, 6(36), współautorka K. Bargłowski), zmieniającymi się znaczeniami pojęcia „praca” wśród młodych dorosłych w perspektywie temporalnej (*Przegląd*

Socjologiczny, 2018 67(3), współautorki J. Sarnowska i D. Winogrodzka), konfliktem ról wobec łączenia rodzicielstwa i studiowania (*Przegląd Socjologii Jakościowej*, 2019, 15(4), współautorki I. Mleczko, J. Sarnowska, M. Buler).

Również wskazane przez dr Pustułkę rozdziały w monografiach pokazują wielowątkowość jej dorobku. Koncentrowały się one na kwestiach dzieci i zwierząt we współczesnych migracjach; dyskursach przynależności narodowej i codziennych doświadczeniach życia w nowym kraju; zmieniającemu się znaczeniu pojęcia peryferii w erze globalizacji i mobilności; transnarodowym praktykom związanym ze zdrowiem i oceną usług leczniczych; roli organizacji polonijnych wśród migrantów w Norwegii oraz zachowaniach reprodukcyjnych wśród mieszkających tam Polaków.

Wymienione poza osiągnięciem habilitacyjnym prace potwierdzają konsekwentne rozwijanie przez dr Paulinę Pustułkę badań łączących tematykę migracji, rodziny i płci społeczno-kulturowej. Pokazują jednak także inne obszary jej analiz wiążące się z jej pozostałą działalnością badawczą (takie jak wchodzenie w dorosłość, zwłaszcza kontekście rynku pracy, grupy rówieśnicze, postawy młodych dorosłych wobec pracy).

Oprócz publikacji autorskich/współautorskich, dr Pustułka współredagowała dwie znaczące anglojęzyczne prace zbiorowe *Contemporary Migrant Families* (2018, Cambridge Scholars Publishing) oraz *Transnational Polish Families in Norway* (2018, Peter Lang). Była także współredaktorką następujących numerów specjalnych czasopism: „Children, Parents and Institutions in the Mobility Maze” (2016, *Central and Eastern European Migration Review*); „Migrant Men in the Nexus of Space and (Dis)powerment” (2017, *NORMA: International Journal for Masculinity Studies*, 2017) oraz „Research on Men, Masculinities and Migration” (2019, *NORMA: International Journal for Masculinity Studies*), a także „New Directions in Researching Migration of Children and Youth” (2019, *Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny*). Bibliometryczne wskaźniki jednoznacznie świadczą, że dr Paulina Pustułka jest badaczką rozpoznawaną i wpływową, której prace są cytowane - obecnie według Google Scholar ma 471 cytowań, indeks H 14, według bazy Scopus jej indeks H wynosi 4 (w momencie składania wniosku habilitacyjnego w kwietniu 2020 roku było to odpowiednio 366 i IH - 12 według Google Scholar oraz IH - 3 według bazy Scopus), co obrazuje silną tendencję wzrostową w „cytowalności” Autorki.

Na szczególne podkreślenie zasługuje mobilność naukowa dr Pustułki, a zwłaszcza przykłady jej znaczącej współpracy międzynarodowej. Habilitantka była zawodowo związana z Uniwersytetem Bangor w Wielkiej Brytanii (2010-2014), Uniwersytetem Jagiellońskim w Krakowie (2013-2016 i 2017-2020) oraz Uniwersytetem Humanistycznospołecznym SWPS w Warszawie (od 2016 roku),

realizując tam projekty badawcze i publikacyjne. W czasie realizacji swoich projektów współpracowała z ośrodkami badawczymi na Litwie, we Włoszech, w Belgii oraz w Norwegii. Odbyla kilka pobytów badawczych w Norwegii w ramach projektu TRANSFAM. W 2017 roku przebywała jako wizytujący badacz na Uniwersytecie w Karlstadzie rozwijając współpracę z badaczami norweskimi i szwedzkimi. Dr Pustułka współpracuje również z Uniwersytetem w Leeds w Wielkiej Brytanii, gdzie przebywała jako wizytujący badacz w 2019 roku.

Po uzyskaniu doktoratu Dr Pustułka uczestniczyła w 23 konferencjach naukowych, z których gros stanowiły wydarzenia międzynarodowe, w tym wygłaszała referaty na głównych konferencjach socjologicznych (*European Sociological Association, Ogólnopolski Zjazd Polskiego Towarzystwa Socjologicznego czy British Sociological Association*) oraz migracyjnych (np. organizowanych przez sieć *IMISCOE* czy konferencjach badaczy zajmujących się migracjami Polaków organizowanych przez prof. A. White w Wielkiej Brytanii). Uczestniczyła także jako ekspert i wygłaszała wykłady gościnne m.in. na uniwersytetach w Leeds, Mainz, Londynie.

W powyższym świetle należy również ocenić wysoko pozostały dorobek podoktorski i aktywność naukową dr Pustułki. Teksty Autorki charakteryzuje bardzo dobry warsztat badawczy i oryginalność. Są one punktem odniesienia i inspiracją dla innych badaczy, co świadczy o ich jakości i ważności.

Osiągnięcia dydaktyczne, organizacyjne oraz popularyzujące naukę

Dr Paulina Pustułka była współorganizatorką dwóch konferencji międzynarodowych, współorganizowała warsztaty metodologiczne na konferencji IMISCOE oraz sesje tematyczne na konferencjach Komitetu Badań nad Migracjami Polskiej Akademii Nauk.

Habilitantka aktywnie włączała się także w prace organizacyjne na swojej uczelni, działając wcześniej na rzecz komisji ds. finansowania, a obecnie komisji ds. budżetu naukowego na Wydziale Nauk Humanistycznych i Społecznych. Współtworzyła program anglojęzycznych studiów i uczestniczy w pracach zespołu programowego ds. nowych studiów społecznych. Prowadziła warsztaty dla kandydatów na studia i licealistów, współpracowała również z Biurem Rzecznika Praw Obywatelskich, Forum Obywatelskiego Rozwoju i innymi organizacjami z trzeciego sektora.

Od 2016 roku dr Paulina Pustułka jest zatrudniona jako adiunkt na Uniwersytecie Humanistycznospołecznym SWPS na stanowisku badawczym. Pomimo charakteru jej zatrudnienia, dr Pustułka angażowała się w pracę ze studentami i doktorantami. Jest opiekunem pomocniczym trzech

prac doktorskich, współpracowała także z kilkoma doktorantami nad wspólnymi tekstami naukowymi. Prowadziła zajęcia (głównie anglojęzyczne) dla doktorantów dotyczące metod badawczych oraz migracji. Była wykładowczynią szkoły letniej organizowanej przez Uniwersytet Warszawski, University of Sheffield oraz POLIN (2018). Wypromowała sześć prac magisterskich (jedna z nich uzyskała główną nagrodę w konkursie Polskiego Towarzystwa Genderowego) i ma pod opieką czworo magistrantów. Prowadziła także zajęcia na studiach magisterskich nt. społeczeństwa wielokulturowego, współczesnej młodzieży, rynku pracy, karier i rozwoju zawodowego pracowników.

Dr Paulina Pustułka w latach 2018-2019 pełniła funkcję zastępcy kierownika Młodzi w Centrum w Uniwersytecie Humanistycznospołecznym SWPS, awansując w drugiej połowie 2019 roku na stanowisko kierownika. Wraz z zespołem założyła 12 aplikacji grantowych. Obecnie kieruje prestiżowym własnym grantem NCN Sonata „Tranzycje do macierzyństwa w trzech pokoleniach Polek (GEMTRA)” oraz dwoma projektami finansowanymi ze środków statutowych uczelni nt. Macierzyństwa z perspektywy ekspertów oraz szkolnej przemocy rówieśniczej w czasie wchodzenia w dorosłość.

Dr Pustułka należy do *European Sociological Association*, gdzie działa w sekcji socjologii rodzin i życia intymnego, a także do *Polskiego Towarzystwa Socjologicznego* angażując się w działanie sekcji socjologii życia rodzinnego i intymności oraz sekcji socjologii płci. Przygotowywała recenzje wniosków grantowych dla Narodowego Centrum Nauki (2019-2020) oraz była autorką ponad 30 recenzji artykułów dla polskich i zagranicznych czasopism naukowych.

* * *

Przebieg dotychczasowej drogi zawodowej dr Pauliny Pustułki, analiza jej wszystkich osiągnięć naukowych oraz ponadprzeciętnej aktywności wskazują, że jest ona dojrzałym, uznanym i wszechstronnym naukowcem, a przedstawione przez Nią jako osiągnięcie habilitacyjne teksty pod zbiorczym tytułem „Cykle życia rodzinnego migrujących Polek i Polaków: role, praktyki i płęć” spełniają wymagania stawiane do przyznania stopnia doktora habilitowanego. Dorobek naukowy dr Pustułki nie ogranicza się do oryginalnych i kompleksowych badań przemian relacji rodzinnych i ról płciowych wśród polskich migrantów w krajach Zachodniej Europy, lecz przyczynia się do rozwoju teorii migracyjnej średniego zasięgu oraz podejścia badawczego w studiach migracyjnych

uwzględniającego interseksjonalność oraz zogniskowanego wokół perspektywy temporalnej. Dorobek Habilitantki stanowi znaczny wkład do studiów migracyjnych oraz socjologii płci i rodziny. Dr Paulina Pustułka wypada ponadprzeciętnie w różnych obszarach pracy naukowej – publikacjach, badaniach, aktywności konferencyjnej i organizacyjnej oraz współpracy (w tym międzynarodowej) – przejawiając istotną aktywność naukową na więcej niż jednej uczelni. Mimo niedydaktycznego charakteru dotychczasowych stanowisk, udało jej się zgromadzić spore doświadczenie dydaktyczne, w tym kierowanie pracami magisterskimi i opiekę nad doktorantami, co potwierdza jej gotowość do samodzielnego uczestniczenia w kształceniu młodej kadry naukowej.

Konkludując, uważam, że przedstawiony do recenzji dorobek spełnia warunki dopuszczenia doktor Pauliny Pustułki do kolejnych etapów procedury habilitacyjnej w dyscyplinie nauki socjologicznej. Doceniając wkład Habilitantki do rozwoju badań i dyskusji naukowych dotyczących najnowszych migracji Polaków do krajów zachodnich, życia rodzinnego i przemian ról genderowych stwierdzam, że dorobek Habilitantki spełnia warunki stawiane przez ustawę o stopniach naukowych. Mając na względzie te argumenty popieram wniosek o dopuszczenie jej do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

14 lutego 2021 r.